

Kiezen en beslissen? Dat doe je zo!

Tips voor een doordachte studie- of beroepskeuze

Binnenkort heb je je diploma secundair onderwijs op zak. Proficiat! Je zal een belangrijke keuze moeten maken: verder studeren of gaan werken. Gezien het ruime aanbod aan mogelijkheden, is het in de praktijk niet gemakkelijk kiezen. Er komt veel denkwerk bij kijken en je zal zelf acties moeten ondernemen. Het feit dat je deze brochure aan het lezen bent, is zeker al een goede start!

We willen jou graag een aantal belangrijke tips meegeven over het maken van een doordachte studie- of beroepskeuze. Je mag deze tips als cruciale 'acties' in jouw dynamisch keuzeprocess beschouwen die niet noodzakelijk chronologisch zijn, maar in elkaar kunnen overvloeien en elkaar kunnen beïnvloeden.

Neem en gebruik je tijd

Voor het maken van een studie- of beroepskeuze die bij je past ga je uiteraard niet over één nacht ijs: denk goed na en neem de nodige tijd! Het is normaal dat er spanning en onzekerheid in de lucht hangt. Bekijk het rustig en ga met mensen praten die je wegwijs kunnen maken.

Ken jezelf

Het is van belang een opleiding of beroep te kiezen dat volledig bij jou past. Om deze keuze te maken, is het belangrijk om jezelf goed te kennen. Onderstaande vragen kunnen je hierbij helpen. De antwoorden erop kan je vinden door zelfreflectie en aftoetsing met anderen.

» Wie ben ik?

Wat zijn jouw belangrijkste persoonlijkheidskenmerken en waarden? Wat boeit je persoonlijk, geeft je energie en motiveert je? Hoe sta je tegenover 'leren' en hoe pak je dit voor jezelf praktisch aan? Hoe zien familieleden en vrienden je als persoon?

» Wat kan ik?

Hoe goed ben je in jouw schoolvakken en welke doe je ook graag? Waar ben je sterk in buiten de schoolmuren, op basis van jouw hobby's, tijdelijke jobs, ervaringen uit je naaste omgeving? Welke talenten heb je volgens jouw familieleden en vrienden?

» Wat wil ik?

Wat wil je precies doen later? Met welke activiteiten wil je dagelijks bezig zijn? Welke opleiding of beroep past écht bij jouw interesses? Wat zijn jouw dromen voor de toekomst? Wat vinden familieleden en vrienden daarvan?

Om je te helpen met deze vragen, bestaan er (gratis) tools op Onderwijskiezer.be en Vdab.be (zie pagina's 15 en 69).

Verken het aanbod

Kiezen gaat beter als je zeer goed vertrouwd bent met het aanbod:

- » **Algemeen aanbod:** verschillende mogelijkheden (zie structuur op pagina 16 en 17), soorten contracten, flexibele trajecten (voltijds of deeltijds, dag-, avond- of afstandsonderwijs), beroepssectoren (zie vanaf pagina 52) ...
- » **Specifiek aanbod:** opleidingen en afstudeer-richtingen, details over opleidingsonderdelen, eventuele toelatingsvoorwaarden of –proeven, soorten onderwijsinstellingen en hun regio's, mogelijke (knelpunt)beroepen ...

Hoe kom je aan informatie over het aanbod?

- » **Via jouw school, leraren en CLB**
Je kan in de eerste plaats terecht bij jouw school en leraren. Zij hebben de taak om je te informeren en te begeleiden in jouw studie- of beroepskeuzeprocés, ondersteund door het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB). Je kan rechtstreeks hulp vragen bij het CLB. Hoe? Dat lees je op pagina 49.
- » **Via oud-leerlingen van jouw school en beroepsbeoefenaars**
Vraag raad aan oud-leerlingen van jouw school en beroepsbeoefenaars over de sterke en zwakke punten van jouw vooropleiding, hun ervaringen met hoger onderwijs en hoe het er nu écht aan toegaat op hun job. Veel scholen organiseren zelf een infomoment.
- » **Via websites**
Surf naar Onderwijskiezer.be voor gedetailleerde en overzichtelijke informatie over regelgeving, opleidingen en beroepsmogelijkheden. Hoe dat allemaal in zijn werk gaat, lees je op pagina 14. Je vindt er ook de websites van de onderwijsinstellingen (voor details rond opleidingen) of van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) en jobsites (voor details beroepen).
- » **Via brochures**
De meeste onderwijsinstellingen brengen programmabrochures uit met alle details van hun

opleidingen. VDAB beschikt over allerhande info m.b.t. de arbeidsmarkt.

- » **Via de Studie-Informatiedagen (SID-ins)**

In alle Vlaamse provincies worden deze Studie-Informatiedagen georganiseerd. Je kan er terecht voor informatie over alle Vlaamse onderwijsinstellingen en enkele beroepssectoren. Meer details over de SID-in staan op pagina 9 of op Sidin.be. Deze brochure is een perfecte voorbereiding voor je bezoek aan de SID-in. Je kan tijdens je bezoek gebruik maken van de checklists achteraan in deze brochure en vanaf pagina 28 kom je te weten welke standhouders op de beurs staan.

- » **Via openlesdagen**

Gedurende het hele academiejaar organiseren verschillende hogescholen en universiteiten openlesdagen. Op deze dagen neem je plaats in de klas tussen de studenten en volg je de echte onderwijsactiviteiten zoals lessen, labo's en practica, groepswerken ... Nadien kan je vrijblijvend info verzamelen over opleidingen en studeren. Openlesdagen zijn volledig gratis, maar vooraf inschrijven is wel verplicht. Sommige opleidingen voorzien zelfs openlesdagen op maat.

- » **Via info-evenementen**

Onderwijsinstellingen organiseren zelf verschillende evenementen, zoals opendeurdagen, infodagen ... Je mag er vragen stellen aan studietrajectbegeleiders en docenten over de opleidingen en mogelijke beroepen en zelfs cursussen inkijken.

- » **Via specifieke begeleiding**

Studieadviseurs van hogescholen en universiteiten kunnen je helpen met studiekeuzebegeleiding en algemene info. Bij (studie)trajectbegeleiders kan je dan weer terecht voor detailinfo over de opleidingen en bespreking van trajecten en begeleidingsmaatregelen. Bij VDAB zijn er consulenten die je helpen met allerlei vragen rond beroepsuitoefening.

Maak een weloverwogen keuze

Doordacht kiezen kan je enkel als je een duidelijk zicht hebt op jouw mogelijkheden binnen het aanbod en op wat je zelf belangrijk vindt. Bespreek jouw keuze(s) met anderen, maar jij bent degene die uiteindelijk de eindbeslissing neemt! De **keuze waar je volledig achter staat**, zal je later trouwens de motivatie geven om er echt voor te gaan.

Bij het kiezen ga je eerst de verschillende mogelijkheden wikken en wegen en dan de knoop doorhakken. **Als je moeilijk kan kiezen**, kan je jouw interesses afwegen tegen elkaar via criteria die je zelf belangrijk vindt. Op Onderwijskiezer.be kan je enkele zelfhulpinstrumenten terugvinden zoals 'Explorer' en een keuzerooster. Ter controle van jouw eindkeuze kan je je deze vragen stellen: ben ik zeker? Waarom kies ik hiervoor? Maakt dit me gelukkig?

Bereid je goed voor op jouw keuze

Als je een definitieve keuze hebt gemaakt, kan je je informeren over de inschrijvingsvoorwaarden van jouw gekozen opleiding bij de onderwijsinstelling of over de vacatures van jouw gekozen beroep bij VDAB, jobsites en werkgevers.

Uiteraard bereid je je best goed voor op jouw gekozen opleiding of beroep:

» In veel onderwijsinstellingen worden

onthaalactiviteiten georganiseerd voor nieuwe studenten.

- » Er bestaan tools om te peilen naar jouw startcompetenties en voorkennis (via zelftests). Je kan bijvoorbeeld ook je vaardigheden aanscherpen, deelnemen aan opfriscursussen ...
- » Bij VDAB helpen ze je graag met vacatures en sollicitatietips.

Schema van mijn keuzeproces

